

תצפית בקיטום עגבניות בגידול מודלה ובגידול שרוע בשטח פתוח

=====

יגאל מירון - שה"מ, לשכת הדרכה נגב

עומר זיידאן - שה"מ, מח' ירקות

דני מיכאלי - מו"פ ערבה

קיטום עגבניות בגידול מודלה

מבוא

קיטום ענפים צדדיים בצמחי עגבניה כשלושה שבועות אחרי השתילה נבחן בשתי העונות האחרונות כאגרוטכניקה לשיפור גודל הפרי בגידול ליצוא ולשוק מקומי.

ע"י קיטום התקבלה עליה ברמת גודל הפרי הנקטף. נצפו הבדלים בתגובת זנים שונים לפעולת קיטום.

חומרים ושיטות

נשתלו 2 זנים, 4127 וב"ר 83 בתאריך 20.9.87. כל זן נשתל ב-4 חלקות, כאשר ב-2 חלקות בוצע קיטום ובשניים לא בוצע קיטום.

אורך חלקה - 6 מטר. ערוגות - 1.6 מטר. הדליה ע"ג קורדונים מעץ. הכנת הקרקע - כמקובל באזור. חיטוי במתיל-ברומיד - 75 גר'/מ"ר מחופה.

קטיף, שקילה ומיון

בוצעו 6 קטיפים בתאריכים: 30.12.87, 11.1.88, 20.1.88, 3.2.88, 18.2.88, 1.3.88.

הפרי שנקטף נשקל ומויין ידנית לאיכות וגודל יצוא.

תוצאות

טבלה 1 - נחוני היבול והתפלגותו לפי זנים - (ק"ג 10/מ"ר)

אחוז ייצוא	ס"ה יבול ייצוא	יבול לייצוא				יבול כללי	הזן
		G	E.L	L	M		
45.4	54.8	0.3	8.3	34.5	11.4	120.6	4127
47.2	58	6.1	19.2	26.4	6.2	122.8	4127*
49	78.7	4.6	26.5	37.3	11.0	160.0	ב"ר 83
42.6	58.4	13.9	22.0	17.8	4.3	137.0	*ב"ר 83

* טיפול הקיטום

בזן ב"ר 83 נראית מגמה של ירידה ביבול הכללי וירידה ביבול הראוי ליצוא. במקטע הגודל EL יש ירידה בכמות הפרי בעקבות ביצוע הקיטום. הגורם לאלו הינה היווצרות פיטם צלקתי בפירות הזן ב"ר 83, בעקבות ביצוע הקיטום ופסילת פירות אלו, על אף היותם גדולים, מוצקים ויפים למראה, ליצוא.

בזן 4127 התוצאות שונות, אין בתוצאות ניסוי זה ירידה ביבול הכללי ואחוז היצוא ליחידת שטח אף עולה. כמו כן, עולים בצורה דרמטית כמויות הפרי במקטעי הגודל הגדולים לעומת ירידה בכמות הפרי הקטן.

טבלה 2 - אחוז הפרי בקטיף 1 + 2 מסך הכל הכללי

הזן	אחוז יבול
4127	13.3
4127*	10.6
ב"ר 83	26.3
ב"ר 83*	22.6

* טיפול הקיטום. טיפולי הקיטום גרמו בשני הזנים ליותר אפילות.

סיכום ומסקנות

נתוני היבול בעקבות ביצוע הקיטום בזן 4127 מלמדים כי ניתן לקבל פרי גדול יותר הראוי ליצוא ובכך להגדיל את ההכנסה האפשרית מיצוא, שהרי הפרי במקטעי הגודל הגדולים פודים מחירים גבוהים יותר.

בזן 4127 לא נצפתה בעיה של היווצרות פטם צלקתי בעקבות ביצוע הקיטום, אלא בפירות בודדים בלבד בקטיף הראשון.

בניסוי קודם נמצאה הבכרה בטיפול הקיטום, בניגוד לתוצאות ניסוי זה.

קיטום עגבניות בגידול שרוע

מבוא

בסל הזנים המתקבלים מידי שנה לבחינה בערבה ע"י המטפחים, נמצאים לא פעם זנים אשר בולטים בתכונות איכות רבות, אך נפסלים לגידול מסחרי בגלל משקל פרי ממוצע נמוך, פרמטר הפוסל חלק ניכר מהיבול לשווק. הזן "דקלה" פרי טיפוח מכון וולקני הינו אחד הזנים העיקריים בגידול מסחרי בערבה. לזן אפיל זה בעל קליפה חלקה, צבע יפה ומוצקות בלתי רגילה, פירות קטנים באופן יחסי. טיפול הקיטום שבוצע בצמחי עגבניה נתן תוצאות המניחות את הדעת ופותר בדרך כלל את בעית גודל הפרי בזן זה.

חומרים ושיטות

המבחן נשתל בתאריך 13.9.87 בזן 4127 בארבע חזרות.
אורך חזרה - 15 מטר.
הכנת הקרקע - כמקובל באזור. נעשה חיטוי במתיל ברומיד במנה של 75 גר'/מ"ר מחופה.
פלסטיק לחיפוי - 0.03 מ"מ שקוף.
ערוגות - 1.6 מטר.
טפטוף - 0.5 מטר, 1 צמח לטפטפת.
בוצעו 2 קטיפים ב - 21.1.88 וב - 26.2.88.

שקילה ומיון

הפרי בגידול השרוע מיועד לשוק המקומי, אך על מנת לאמוד את השינויים האפשריים בגודל הפרי בניסוי זה, נעשה המיון לגודל בממיינת גריפה עפ"י הקריטריונים שנקבעו לייצוא. הפרי מגודל S, הינו פרי במשקל נמוך מ - 80 גרם, פרי קטן אשר נפסל לשוק בשוק המקומי כסוג 10 ולכן סוג בניסוי זה כפרי מסוג 20, מבלי להתחשב בשאר מדדי האיכות של הפרי הקטן.

משקל כללי - מוגדר כסה"כ היבול לחלקה.

משקל משוק - היבול הכללי ללא יבול סוג 20 וללא יבול בררה.

נעשה ניתוח סטטיסטי ברמה של 5% הסתברות.

שיטת הקיטום

כשלושה שבועות אחרי השתילה, כאשר פרחי התפרחת הראשונה מתחילים להופיע, הוסרו 5 - 3 ענפים צדדיים, הראשוניים, עד לגובה התפרחת הראשונה.

תוצאות

טבלה 1 - התפלגות היבול ורכיביו - ק"ג / 10 מ"ר

הטיפול	משקל כללי	משקל משוק	משקל M	משקל L	משקל EL	משקל G	משקל סוג 20
עם קיטום	121.3 A	109.1 A	24.7 A	42.0 A	33.0 A	9.3 A	9.4 A
ללא קיטום	145.5 A	120.2 A	50.0 B	50.7 A	17.6 B	1.7 B	17.4 B

טבלה 2 - התפלגות הגידול לפי גדלים באחוזים מהיבול המשווק

הטיפול	אחוז L+EL+G מיבול משווק	אחוז GL+G מיבול משווק	אחוז G מיבול משווק	אחוז M מיבול משווק
עם קיטום	77.0 A	38.5 A	8.6 A	33.0 A
בלי קיטום	58.3 B	16.1 B	1.4 B	41.7 B

טבלה 3 - אחוז הפרי בקטיף 1 מהמשקל הכללי ומהמשקל המשווק

הטיפול	אחוז ממשקל משווק	אחוז ממשקל כללי
עם קיטום	40.3 A	39.3 A
בלי קיטום	52.5 B	50.0 B

דין

ביבול הכללי אין הבדל מובהק בין הטיפול עם הקיטום וללא הקיטום. יחד עם זאת בתצפיות ונסיונות אחרים אשר בוצעו בגידול מודלה בערבה, נצפתה ירידה מסויימת ביבול הכללי, בטיפול הקיטום ואפשר שבחלקות או ניסוי אחר, ימצא הבדל מובהק ברכיב היבול הכללי. משקל הפרי המשווק (סה"כ יבול ללא סוג 20 ובררה) ללא הבדל מובהק, אך לעומת זאת רכיבי גודל הפרי השתנו באופן מובהק. היבול במקטעי הגודל הגדולים, EL ו-G, עלה באופן מובהק כתוצאה מביצוע הקיטום. משקל יבול מגודל L ללא הבדל מובהק ואילו היבול ממקטע הגודל M ירד באופן מובהק בעקבות ביצוע הקיטום. גם יבול סוג 20 אשר בזן זה הינו בעיקר פרי קטן ירד באופן מובהק בעקבות ביצוע הקיטום. מטבלה 3 ניתן ללמוד כי ביצוע הקיטום בצמחי העגבניה דחה חלק מהיבול מהקטיף הראשון, כלומר חלה ירידה בכירות. לתופעה זאת משמעות שולית לגבי חקלאי הערבה.

סיכום ומסקנות

ביצוע קיטום בצמחי העגבניה, כמתואר בניסוי זה אינו גורע מהיבול המשווק שהינו הרכיב בעל הערך הכלכלי. יחד עם זאת ביצוע קיטום עשוי להעלות ההכנסה מיחידת שטח בעל הירידה בכמות הפרי מסוג 20 ועליה בכמות הפרי ממקטעי גודל הגדולים יותר, שלהם ערך כלכלי גבוה יותר.

ביצוע קיטום בצמחי עגבניה מזנים אחרים מחייב ביצוע חצפית נפרדת בגלל התגובות השונות המתקבלות בזנים השונים.